IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 23 Issue 01 AVGUST 2026

O‘ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI BANKLAR TOMONIDAN MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH (“O‘ZMILLIYBANK” AJ MISOLIDA)

G‘ulomjonov Akmaljon Inomjon o‘g‘li
O’zbekiston Respublikasi
Bank-moliya akademiyasi magistranti
akmaljoninomovich01@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.22191575

ANNOTATSIYA. Ushbu maqolada O‘zbekistonda kichik biznes subyektlarini banklar tomonidan moliyalashtirish samaradorligi “O‘zmilliybank” AJ misolida baholanadi. Tadqiqotda 2021–2025-yillardagi rasmiy statistik ma’lumotlar, bankning 2024-yil yakunlari bo‘yicha konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisoboti hamda 2025–2026-yillarda e’lon qilingan amaldagi kredit mahsulotlari va xalqaro moliyalashtirish bitimlari tahlil qilindi. Samaradorlik kredit resurslarining mavjudligi, muddat va imtiyozli davr, riskni taqsimlash, xorijiy resurslarni jalb qilish, kichik biznesning iqtisodiyot va bandlikdagi o‘rni kabi mezonlar asosida ko‘rib chiqildi. Tahlil natijalari “O‘zmilliybank”ning kichik va o‘rta biznesni moliyalashtirishda xalqaro kredit liniyalari va davlat qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini birlashtirayotganini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, moliyalashtirish samaradorligini yanada oshirish uchun kredit skoringini raqamlashtirish, pul oqimiga asoslangan kreditlash, kafillik instrumentlari va natijadorlik KPIlarini kengaytirish taklif etiladi.
Kalit so‘zlar: kichik biznes, bank krediti, moliyalashtirish samaradorligi, O‘zmilliybank, kredit portfeli, kredit liniyasi, kafillik, moliyaviy inklyuziya.

ABSTRACT. This article evaluates the efficiency of bank financing for small business entities in Uzbekistan using JSC National Bank for Foreign Economic Activity of the Republic of Uzbekistan (NBU) as a case study. The analysis relies on official statistics for 2021–2025, NBU’s 2024 consolidated financial statements, current lending terms and international funding agreements disclosed in 2025–2026. Efficiency is assessed through access to finance, maturity and grace periods, risk sharing, mobilisation of foreign funding, and the economic role of small businesses. The findings indicate that NBU combines international credit lines with public support instruments, while further gains can be achieved through digital scoring, cash-flow-based lending, guarantees and outcome-oriented performance indicators.
Keywords: small business, bank lending, financing efficiency, NBU, loan portfolio, credit line, guarantee, financial inclusion.

Kirish

Kichik biznes O‘zbekiston iqtisodiyotida bandlik, daromadlar shakllanishi, ichki bozorni tovar va xizmatlar bilan ta’minlash hamda hududiy iqtisodiy faollikning muhim manbai hisoblanadi. Milliy statistika qo‘mitasining yangilangan ma’lumotlariga ko‘ra, kichik biznesning YAIMdagi ulushi 2021-yildagi 56,3 foizdan 2025-yilda 52,2 foizga o‘zgargan bo‘lsa-da, uning jami bandlikdagi ulushi 2025-yilda 74,9 foizni tashkil etdi. Bu ko‘rsatkichlar sektorning makroiqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati yuqori ekanini, bank moliyalashtirishining sifati esa nafaqat alohida korxonalar, balki bandlik va hududiy rivojlanishga ham ta’sir qilishini ko‘rsatadi.

Kichik korxonalar bank krediti olishda axborot assimetriyasi, yetarli garovning mavjud emasligi, qisqa faoliyat tarixi, pul oqimlarining beqarorligi va kredit narxining yuqoriligi kabi cheklovlarga duch keladi. Ilmiy adabiyotlarda kredit taklifining qisqarishi kichik biznes uchun

moliyalashtirish cheklovlarini kuchaytirishi, bank bilan uzoq muddatli munosabatlar va raqamli moliyaviy inklyuziya esa ushbu cheklovlarni yumshatishi qayd etiladi. O‘zbekiston bo‘yicha avvalgi tadqiqotlar ham kredit taqsimotida shaffoflik va bank samaradorligini oshirish zarurligini ta’kidlagan.

Mazkur tadqiqotning maqsadi — “O‘zmilliybank” AJ tomonidan kichik biznes subyektlarini moliyalashtirish mexanizmlarini amaldagi rasmiy ma’lumotlar asosida baholash va ularning samaradorligini oshirish bo‘yicha amaliy takliflar ishlab chiqishdir. Tadqiqot obyekti “O‘zmilliybank” AJning kichik biznesni kreditlash faoliyati, predmeti esa kredit resurslarini jalb qilish, taqsimlash va kredit mahsulotlarining iqtisodiy samaradorligini belgilovchi munosabatlardir.

Tadqiqotda statistik guruhlash, dinamik tahlil, qiyosiy tahlil, koeffitsiyentli baholash va mantiqiy umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Bankning kichik biznes segmenti bo‘yicha barcha yillarga taalluqli batafsil portfel ko‘rsatkichlari ochiq manbalarda bir xil kesimda e’lon qilinmagani sababli, baholashda faqat tekshiriladigan ochiq ko‘rsatkichlar ishlatildi; mavjud bo‘lmagan qiymatlar hisoblab topilgan yoki taxmin qilingan ma’lumot sifatida kiritilmadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Kichik biznes subyektlarini banklar tomonidan moliyalashtirish masalasi iqtisodiy adabiyotlarda, asosan, kredit resurslaridan foydalanish imkoniyati, garov ta’minoti, foiz stavkalari, axborot assimetriyasi va bank-mijoz munosabatlari nuqtai nazaridan tadqiq etilgan.

Fanta kichik biznesni kreditlashda banklar garov ta’minoti bilan bir qatorda mijoz bilan shakllangan munosabatlar va boshqa kredit mezonlarini ham hisobga olishini aniqlagan (Fanta, 2016). Agostino va Trivieri esa bank bilan uzoq muddatli hamkorlik kichik biznesning kredit olish imkoniyatini yaxshilashini ko‘rsatgan (Agostino & Trivieri, 2017). Shunga o‘xshash natijalar boshqa tadqiqotlarda ham kuzatilib, barqaror bank-korxona munosabatlari axborot assimetriyasini kamaytirishi va kredit olish ehtimolini oshirishi qayd etilgan (Angori et al., 2019) (Hwang et al., 2021).

Kredit shartlari ham kichik biznes faoliyatining natijadorligiga ta’sir ko‘rsatadi. Xususan, foiz stavkasi, garov va kreditni qaytarish muddati korxonalarning moliyaviy ko‘rsatkichlari bilan bog‘liqligi aniqlangan (Wafula & Miroga, 2020). Yetarli garov va sifatli moliyaviy hisobotlarning mavjud emasligi esa kichik biznesning bank kreditlariga kirishini cheklovchi muhim omillardan hisoblanadi (Ndala, 2019).

Zamonaviy tadqiqotlarda raqamli kreditlashga ham alohida e’tibor qaratilmoqda. FinTech, Big Data va muqobil kredit skoringidan foydalanish kichik biznesning kreditga layoqatliligini aniqroq baholash va moliyalashtirish imkoniyatlarini kengaytirishi mumkin. Demak, adabiyotlar tahlili kichik biznesni bank tomonidan moliyalashtirish samaradorligini kredit hajmi bilan emas, balki kredit shartlari, risk, garov, axborot ta’minoti va moliyalashtirish natijalari bilan kompleks baholash zarurligini ko‘rsatadi.

NAZARIY VA ASOSIY QISM

Kichik biznes subyektlarini banklar tomonidan moliyalashtirish — bank resurslarini qaytarishlilik, muddatlilik, to‘lovlilik va maqsadlilik tamoyillari asosida tadbirkorlik faoliyatiga yo‘naltirish jarayonidir. Bank kreditlari kichik biznes uchun aylanma mablag‘larni to‘ldirish, yangi uskunalar xarid qilish, ishlab chiqarishni kengaytirish va investitsiya loyihalarini amalga oshirishning muhim moliyaviy manbasi hisoblanadi.

Kichik biznesni kreditlashning asosiy muammolaridan biri bank va qarz oluvchi o‘rtasidagi axborot assimetriyasidir. Kichik korxonalarda kredit tarixi va moliyaviy ma’lumotlarning cheklanganligi sababli banklar kredit riskini kamaytirish uchun garov va qo‘shimcha ta’minot

talab qilishi mumkin. Bunday talablarning haddan tashqari yuqori bo‘lishi esa kichik biznesning kredit olish imkoniyatini cheklaydi.

Shu sababli bank moliyalashtirishining samaradorligini faqat ajratilgan kredit hajmi orqali baholash to‘g‘ri emas. Bank uchun samaradorlik kreditning qaytuvchanligi, daromadliligi va muammoli kreditlar darajasi bilan, kichik biznes uchun esa kredit hisobiga tushum, foyda, ishlab chiqarish va ish o‘rinlarining ko‘payishi bilan ifodalanishi lozim.

O‘zbekistonda kichik biznes iqtisodiyotning muhim qismini tashkil etadi. 2025-yilda kichik biznesning YAIMdagi ulushi 52,2 foiz**,** jami bandlikdagi ulushi esa 74,9 foizni tashkil etgan. Bu kichik biznesni samarali bank moliyalashtirishi mamlakat iqtisodiy rivojlanishi uchun muhim ekanligini ko‘rsatadi.

“O‘zmilliybank” AJ kichik va o‘rta biznesni moliyalashtirishda o‘z resurslari bilan bir qatorda xalqaro kredit liniyalaridan ham foydalanmoqda. Jumladan, 2024-yilda China Development Bank Corporation bilan 2 mlrd yuan miqdoridagi kredit bitimi tuzilib, ushbu resurslarni kichik va o‘rta biznes loyihalariga yo‘naltirish nazarda tutilgan. 2026-yilda esa Xitoy Eksimbanki bilan yana 700 mln yuan miqdorida moliyalashtirish jalb qilish bo‘yicha kelishuvga erishilgan.

Bankning ayrim kichik biznes kredit mahsulotlarida kredit miqdori 300 mln so‘mgacha**,** muddati 84 oygacha**,** imtiyozli davri esa 36 oygacha belgilangan. Uzoq muddat va imtiyozli davr tadbirkorlarga investitsiya loyihalarini amalga oshirish uchun qulaylik yaratadi. Biroq yuqori garov talablari yetarli aktivlarga ega bo‘lmagan kichik biznes subyektlarining kredit olish imkoniyatini cheklashi mumkin.

Shu bois “O‘zmilliybank” AJda kichik biznesni moliyalashtirish samaradorligini oshirish uchun raqamli kredit skoringi va pul oqimiga asoslangan kreditlashni rivojlantirish maqsadga muvofiq. Korxonaning hisobvaraq aylanmasi, soliq to‘lovlari, kredit tarixi va boshqa raqamli ma’lumotlardan foydalanish kredit riskini aniqroq baholashga yordam beradi. FinTech va muqobil skoring modellari kichik biznesni moliyalashtirishdagi an’anaviy cheklovlarni kamaytirish imkoniyatiga ega.

Bundan tashqari, kredit samaradorligini baholashda kredit ajratilgandan keyin korxonaning tushumi, foydasi, yangi ish o‘rinlari, eksport hajmi va kredit qaytuvchanligi monitoring qilinishi lozim. Natijada kredit hajmi emas, balki uning tadbirkorlik subyekti faoliyatiga keltirgan real iqtisodiy samarasi asosiy baholash mezoniga aylanadi.

1-jadval

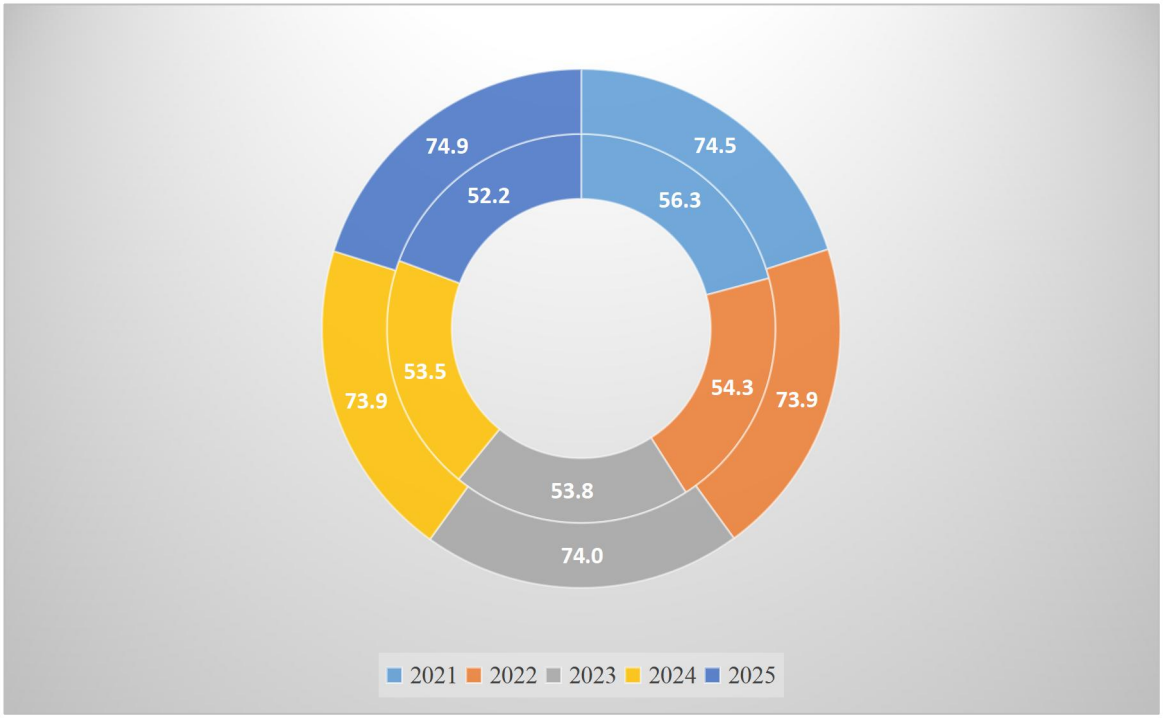
O‘zbekistonda kichik biznesning ayrim makroiqtisodiy ko‘rsatkichlari, %

Ko‘rsatkich	2021	2022	2023	2024	2025
YAIMdagi ulushi	56,3	54,3	53,8	53,5	52,2
Jami bandlikdagi ulushi	74,5	73,9	74,0	73,9	74,9
Sanoat ishlab chiqarishidagi ulushi	27,4	26,0	27,0	31,9	34,9
Xizmatlar hajmidagi ulushi	51,7	49,4	56,8	56,7	56,7
Chakana savdo aylanmasidagi ulushi	86,2	84,7	83,4	84,2	83,0

Manba: O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasining SIAT ochiq ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzildi.

Jadvaldan ko‘rinadiki, kichik biznesning YAIMdagi nisbiy ulushi pasaygan davrda ham bandlikdagi ulushi barqaror yuqori darajada qolgan, sanoatdagi ulushi esa 2024–2025-yillarda sezilarli oshgan. Bu holat kredit siyosatida faqat savdo va aylanma mablag‘larni emas, balki ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilishga qaratilgan investitsion loyihalarni ham ustuvorlashtirish zarurligini anglatadi.

Bundan tashqari, 2021–2025-yillar dinamikasi kichik biznesning iqtisodiyotdagi tarkibiy roli o‘zgarib borayotganini ko‘rsatadi. Xususan, YAIMdagi ulush 56,3 foizdan 52,2 foizgacha kamaygan bo‘lsa-da, sanoat ishlab chiqarishidagi ulush 27,4 foizdan 34,9 foizgacha oshgan. Bu kichik biznes subyektlarining ishlab chiqarish sohasidagi faolligi kuchayayotganini ko‘rsatadi. Shu sababli tijorat banklari, jumladan, “O‘zmilliybank” AJ tomonidan kichik biznesni moliyalashtirishda uzoq muddatli investitsion kreditlar, zamonaviy uskunalar xaridi va ishlab chiqarishni kengaytirishga yo‘naltirilgan kredit mahsulotlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

1-rasm. Kichik biznesning YAIM va bandlikdagi ulushi dinamikasi, 2021–2025-yillar

Manba: Milliy statistika qo‘mitasi ma’lumotlari muallif tomonidan shakllantirildi.

Diogrammada kichik biznesning YAIMdagi ulushi asta-sekin kamayganiga qaramay, bandlikdagi ulushi 74 foiz atrofida saqlanib qolganini ko‘rsatadi. Demak, kichik biznesni kreditlash samaradorligini baholashda kredit hajmi bilan bir qatorda saqlangan va yaratilgan ish o‘rinlari, korxona tushumining o‘sishi, kredit qaytimi hamda muammoli qarzdorlik ko‘rsatkichlarini birgalikda kuzatish maqsadga muvofiq.

“O‘zmilliybank” AJ O‘zbekistonning yirik universal banklaridan biri bo‘lib, uning resurs bazasida ichki manbalar bilan birga xalqaro moliya institutlari va xorijiy banklardan jalb qilingan mablag‘lar muhim o‘rin tutadi. Bankning 2024-yil konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotida 2024-yil iyul oyida China Development Bank Corporation bilan 2,0 mlrd yuan miqdorida, uch yil muddatga kredit bitimi tuzilgani va uning maqsadi kichik hamda o‘rta biznes loyihalarini moliyalashtirish ekani qayd etilgan. Bu resurs manbalarini diversifikatsiya qilish va uzoqroq muddatli moliyalashtirish imkoniyatini oshiradi.

2026-yil 25-iyunda bank Xitoy Eksimbanki bilan 700 mln yuan, ya’ni qariyb 100 mln AQSh dollari ekvivalentidagi yangi moliyalashtirish bo‘yicha kelishuv imzolagan. Bankning rasmiy ma’lumotiga ko‘ra, Xitoy moliya institutlari bilan hamkorlik doirasida kichik va o‘rta biznesning 170 dan ortiq loyihasi moliyalashtirilgan, xitoy yuanida jalb qilingan kredit liniyalari hajmi 11,5 mlrd yuandan oshgan. Bu 2026-yil avgust holatiga mavjud eng yangi ochiq ma’lumotlardan biridir.

“O‘zmilliybank” AJda kichik biznesni moliyalashtirish mexanizmlari

Bank kichik biznes uchun o‘z mablag‘lari, xalqaro kredit liniyalari va davlat qo‘llab-quvvatlash instrumentlari bilan bog‘langan mahsulotlardan foydalanadi. Amaldagi PQ-312 doirasidagi kredit mahsuloti ishlab chiqarish, savdo, xizmat ko‘rsatish va qishloq xo‘jaligida biznesni boshlash yoki kengaytirish, shuningdek aylanma mablag‘ni to‘ldirishga yo‘naltirilishi mumkin. Kredit summasi 300 mln so‘mgacha, muddati 84 oygacha, imtiyozli davri esa 36 oygacha etib belgilangan.

Xalqaro tajriba va ilmiy yondashuvlar bilan qiyos

Ilmiy tadqiqotlar kichik biznesning bank moliyasiga kirishi faqat kredit taklifi miqdoriga emas, balki axborot sifati va bank-korxona munosabatlariga ham bog‘liqligini ko‘rsatadi. Harrison va hammualliflar kredit bozoridagi tanglik davrida banklar riskining ortishi kredit taklifini qisqartirib, kichik korxonalar uchun kredit rationing holatini kuchaytirishini aniqlagan. Bu natija O‘zbekiston banklari uchun ham qarz oluvchining pul oqimi, soliq tushumlari va tranzaksion ma’lumotlarini chuqurroq tahlil qilish zarurligini anglatadi.

Lu va hammualliflar mahalliy bank tarmog‘i va raqamli moliyaviy inklyuziya kichik biznesning moliyalashtirish cheklovlarini kamaytirishi mumkinligini ko‘rsatgan. Civelek tadqiqotida esa bank va kichik korxona o‘rtasidagi uzoq muddatli munosabatlar kreditga kirish imkoniyatini yaxshilashi aniqlangan. Shu nuqtai nazardan, “O‘zmilliybank” uchun hisob-kitob hisobvaraqlari, acquiring, internet-banking va kredit tarixini yagona raqamli profilga birlashtirish skoring aniqligini oshirishi mumkin.

Moscalu, Girardone va Calabrese moliyalashtirish cheklovlari kichik va o‘rta korxonalar o‘sishini sekinlashtirishini, bank bozorlari integratsiyasi esa o‘sishni qo‘llab-quvvatlashini ko‘rsatgan. O‘zbekiston bo‘yicha Ruziev va Midmore tomonidan 502 ta kichik va o‘rta korxona asosida o‘tkazilgan tadqiqot formal moliyaga kirishda shaffoflik va bank samaradorligini oshirish zarurligini ta’kidlaydi.

2024-yildagi O‘zbekiston tijorat banklarining KOB loyihalarini moliyalashtirish muammolariga bag‘ishlangan tadqiqotda kredit tarixi yetishmasligi, riskni aniqlash, operatsion xarajatlar va muammoli kreditlarni boshqarish banklar uchun asosiy murakkabliklar sifatida ko‘rsatilgan. Ushbu ilmiy xulosalar “O‘zmilliybank”da kichik biznesni moliyalashtirish samaradorligini oshirish uchun raqamli skoring, tranzaksion ma’lumotlardan foydalanish va kafillik mexanizmlarini kengaytirish yo‘nalishlarini qo‘llab-quvvatlaydi.

Demak, xalqaro va milliy ilmiy dalillar samarali KOB kreditlashning uch tayanchini ko‘rsatadi: ma’lumot sifati, riskni oqilona taqsimlash va uzoq muddatli bank-mijoz munosabati. Kredit hajmini oshirishning o‘zi yetarli emas; kreditning korxona daromadi, investitsiyasi, bandligi va qaytuvchanligiga ta’siri muntazam o‘lchanishi lozim.

Xulosa

O‘tkazilgan tahlil O‘zbekistonda kichik biznes iqtisodiyot va bandlikning tayanch segmentlaridan biri bo‘lib qolayotganini ko‘rsatdi. 2025-yilda uning YAIMdagi ulushi 52,2 foizni, jami bandlikdagi ulushi esa 74,9 foizni tashkil etdi [1; 2]. Shuningdek, kichik biznes sanoat ishlab chiqarishining 34,9 foizi, xizmatlar hajmining 56,7 foizi va chakana savdo

aylanmasining 83,0 foizini shakllantirgan. Demak, ushbu segmentning moliyaga kirishi mamlakat iqtisodiy o‘sishi va bandlik barqarorligi bilan bevosita bog‘liq.

“O‘zmilliybank” AJ misolida tahlil bank kichik va o‘rta biznesni moliyalashtirish uchun ichki resurslar bilan birga xalqaro kredit liniyalarini faol jalb qilayotganini ko‘rsatdi. 2024-yilda China Development Bank bilan 2,0 mlrd yuanlik KOB loyihalariga yo‘naltirilgan bitim tuzilgan, 2026-yil iyunida esa China Eximbankdan 700 mln yuan miqdorida yangi moliyalashtirish jalb qilish bo‘yicha kelishuv imzolangan. Bank ma’lumotiga ko‘ra, Xitoy institutlari bilan hamkorlik doirasida KOBning 170 dan ortiq loyihasi moliyalashtirilgan.

Amaldagi PQ-312 kredit mahsulotida 300 mln so‘mgacha limit, 84 oygacha muddat va 36 oygacha imtiyozli davr mavjudligi investitsion loyihalar uchun ijobiy omildir. Biroq bir yillik faoliyat, ijobiy kredit tarixi va ayrim holatlarda 125 foizlik likvid garov talabi moliyaga kirishni cheklashi mumkin [8]. Shuning uchun samaradorlikni oshirishning asosiy zaxirasi kredit hajmini shunchaki kengaytirish emas, balki qarz oluvchini baholash texnologiyasini takomillashtirish va riskni bo‘lishishdan iborat.

Tadqiqot natijasida kichik biznes moliyalashtirishini baholash uchun kredit portfeli o‘sishi, tasdiqlash darajasi, qaror qabul qilish muddati, NPL, garov qoplamasi, kredit olgan korxonalarning tushum va bandlik o‘sishi kabi indikatorlarni yagona KPI tizimiga birlashtirish taklif etildi. Bu yondashuv bank uchun risk va rentabellikni, davlat uchun esa iqtisodiy va ijtimoiy natijani bir vaqtda kuzatish imkonini beradi.

“O‘zmilliybank” AJning katta resurs bazasi, xalqaro moliya institutlari bilan hamkorligi va davlat qo‘llab-quvvatlash mexanizmlaridan foydalanishi kichik biznes kreditlashini kengaytirish uchun mustahkam asos yaratadi. Keyingi bosqichda raqamli skoring, cash-flow lending, kafillik instrumentlari va natijadorlikka asoslangan monitoringni chuqurlashtirish moliyalashtirishning nafaqat hajmini, balki real iqtisodiy samaradorligini ham oshiradi.

Takliflar:

1. Kichik biznes uchun “raqamli kredit pasporti”ni joriy etish. Bank mijozining hisobvaraq aylanmasi, soliq to‘lovlari, POS va acquiring tushumlari, kredit tarixi hamda shartnoma tushumlarini yagona skoring modeliga birlashtirish lozim. Bu axborot assimetriyasini kamaytirib, sifatli qarz oluvchilar uchun qaror qabul qilish muddatini qisqartiradi.

2. Pul oqimiga asoslangan kreditlash ulushini oshirish. Garov qiymatidan tashqari, biznesning erkin pul oqimi va qarzni qoplash qobiliyati asosiy mezonga aylanishi kerak. Ayniqsa xizmatlar, IT, logistika va savdo sohalarida moddiy garov yetishmasligi sababli rentabelli loyihalarning rad etilishi kamayadi.

3. Kafillik va risk-sharing mexanizmlaridan kengroq foydalanish. Markaziy bankning kichik biznes kreditlari uchun risk vaznlarini pasaytirishga qaratilgan prudensial yondashuvi va Tadbirkorlikni rivojlantirish kompaniyasi instrumentlaridan foydalanish bank kapitalining samarali ishlashiga yordam beradi.

4. Kredit mahsulotlarini biznes hayotiy sikli bo‘yicha segmentlash. Startap, 1–3 yillik yosh korxona, barqaror kichik korxona va eksportchi KOB uchun turli limit, muddat, garov va monitoring talablarini belgilash kerak. Bir xil kredit siyosati turli risk profiliga ega mijozlarga nisbatan ortiqcha yoki yetarli bo‘lmagan cheklovlarni keltirib chiqarishi mumkin.

5. Hududiy va tarmoq KPIlarini joriy etish. Kredit portfeli bo‘yicha hudud, tarmoq, korxona yoshi va ayollar/yoshlar tadbirkorligi kesimida tasdiqlash darajasi, o‘rtacha qaror vaqti, kreditning o‘rtacha qiymati, NPL va qayta kreditlash ko‘rsatkichlari monitoring qilinishi lozim.

6. Xalqaro kredit liniyalarini natija indikatorlari bilan bog‘lash. Jalb qilingan mablag‘lar bo‘yicha moliyalashtirilgan loyiha soni bilan bir qatorda yaratilgan ish o‘rinlari, eksport tushumi, energiya tejalishi, mahalliylashtirish va qo‘shilgan qiymat ko‘rsatkichlari ham ochiq e’lon qilinishi samaradorlik va hisobdorlikni oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar va manbalar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. SIAT: Kichik biznes subyektlarining YAIMdagi ulushi. Ma’lumotlar 28.07.2026 holatiga yangilangan.
2. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. SIAT: Kichik biznes subyektlarining jami bandlikdagi ulushi. Ma’lumotlar 20.07.2026 holatiga yangilangan.
3. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. SIAT: Kichik biznesning xizmatlar hajmidagi ulushi. 2021–2025.
4. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. SIAT: Kichik biznesning sanoat ishlab chiqarishidagi ulushi. 2021–2025.
5. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. SIAT: Kichik biznesning chakana savdo aylanmasidagi ulushi. 2021–2025.
6. JSC National Bank for Foreign Economic Activity of the Republic of Uzbekistan. Consolidated Financial Statements for the year ended 31 December 2024. 2025.
7. “O‘zmilliybank” AJ. “O‘zmilliybank” AJ Xitoy Eksimbankidan 700 mln yuan jalb qildi. Rasmiy axborot, 25.06.2026.
8. “O‘zmilliybank” AJ. Loan Products for Small Businesses: PQ-312. Amaldagi kredit mahsuloti shartlari, 2026.
9. Central Bank of the Republic of Uzbekistan. Annual Report 2025: methodology and prudential measures for small business lending. 2026.
10. Harrison, R., Li, Y., Vigne, S., & Wu, Y. (2022). Why do small businesses have difficulty in accessing bank financing? International Review of Financial Analysis.